



SLUŽBA ZA REVIZIJU FINANSIRANJA POLITIČKIH STRANAKA

Na osnovu člana 10. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“, broj: 95/12 i 41/16), člana 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“, broj: 96/13, 89/16 i 5/22) i člana 12. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“, broj: 103/08 i 5/22), izdajem

IZVJEŠTAJ O PREGLEDU GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2021. GODINU HRVATSKE KRŠĆANSKE DEMOKRATSKE UNIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: 03-07-6-763/22
Sarajevo, 03.01.2024. godine

SADRŽAJ

MIŠLJENJE REVIZORA.....	3
1. UVOD.....	4
2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE.....	4
3. OPIS PREGLEDA I KONTROLE FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA	5
Predmet pregleda i kontrole	5
Cilj pregleda i kontrole.....	5
Obim pregleda i kontrole.....	5
4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE.....	5
5. NALAZI I PREPORUKE.....	5
5.1 NALAZI	5
5.2 PREPORUKE.....	8

MIŠLJENJE REVIZORA

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka izvršila je pregled godišnjeg finansijskog izvještaja Hrvatske kršćanske demokratske unije Bosne i Hercegovine za 2021. godinu.

Rukovodstvo političke stranke je odgovorno za finansijske izvještaje, postupanje stranke u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, te uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola.

Pregled smo obavili u skladu sa revizijskim standardima primjenjivim na angažmanu u pregledu. Ovi standardi zahtijevaju da planiramo i izvršimo pregled da bi dobili umjerenu pouzdanost da stranka nije značajno kršila odredbe Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Pregled je ograničen na kontrolu godišnjeg finansijskog izvještaja političke stranke i primjenu analitičkih procedura na podacima iz finansijskih izvještaja, pa prema tome ne obezbjeđuju pouzdanost koja bi se dobila izvršenom revizijom u prostorijama stranke.

Pregledom godišnjeg finansijskog izvještaja za 2021. godinu utvrđeno je da je Hrvatska kršćanska demokratska unija Bosne i Hercegovine prekršila odredbe člana 4. stav (1), člana 5. stav (4), člana 8. stav (4), člana 11. stav (1) i člana 12. Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Na osnovu našeg pregleda, odnosno kontrole finansijskog izvještaja, osim gornje napomene, nismo zapazili ništa značajno što bi ukazalo na nedostatke u finansijskom izvještaju ili na finansiranje ove političke stranke suprotno odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

1. UVOD

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka (u daljem tekstu: Služba za reviziju) izvršila je pregled godišnjeg finansijskog izvještaja Hrvatske kršćanske demokratske unije Bosne i Hercegovine za 2021. godinu.

Pregled i kontrola finansijskog izvještaja su provedeni u skladu sa članom 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i članom 2. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka.

Zbog činjenice da nije obavljena revizija u prostorijama političke stranke, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ne budu otkrivene.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja, Hrvatska kršćanska demokratska unija Bosne i Hercegovine se finansirala iz sljedećih izvora:

R/B	Izvori finansiranja	Iznos (KM)	Struktura (%)
1.	Članarina	0,00	0,00
2.	Prilozi fizičkih lica (3-a)	0,00	0,00
3.	Prilozi pravnih lica (3-b)	0,00	0,00
4.	Prihodi od imovine (3-c)	0,00	0,00
5.	Prihodi od dobiti preduzeća u vlasništvu političke stranke (3-d)	0,00	0,00
6.	Prihodi od poklona (3-e)	0,00	0,00
7.	Prihodi iz budžeta (3-f)	32.679,57	100,00
8.	Prihodi od propagande (3-g)	0,00	0,00
I	Ukupni prihodi (1-8)	32.679,57	100,00
II	Ostali prihodi i drugo	0,00	0,00
	Izvori finansiranja (I+II)	32.679,57	100,00

U godišnjem finansijskom izvještaju za 2021. godinu, politička stranka je iskazala rashode u ukupnom iznosu od 10.810,14 KM.

2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE

Politička stranka je upisana u registar kod Kantonalnog suda u Livnu, Rješenjem broj: R-I-7/96 od 14.06.1996. godine. Rješenjima Općinskog suda u Mostaru broj: R/3-09 od 26.10.2009. godine, broj: R/5-14 od 08.12.2014. godine i broj: R/1-21 od 20.09.2021. godine upisane su promjene sjedišta stranke i lica ovlaštenog za zastupanje i predstavljanje stranke.

Sjedište stranke je u Mostaru, ulica Kneza Višeslava bb.

Lice ovlašteno za predstavljanje i zastupanje stranke je Ivanka Barić, predsjednica stranke.

Lice ovlašteno za finansijske izvještaje za 2021. godinu je Ivanka Barić.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja za 2021. godinu, organizacionu strukturu Hrvatske kršćanske demokratske unije Bosne i Hercegovine čine:

- Glavni odbor stranke u Mostaru i
- 15 općinskih odbora.

3. OPIS PREGLEDA I KONTROLE FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA

Predmet pregleda i kontrole je godišnji finansijski izvještaj Hrvatske kršćanske demokratske unije Bosne i Hercegovine za 2021. godinu.

Cilj pregleda i kontrole je da revizor na bazi finansijskog izvještaja pokuša da ustanovi da li je politička stranka u izvještajnom periodu postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka. Ukoliko revizor na bazi kontrole finansijskog izvještaja utvrdi određena kršenja navedenog zakona, ocjenjuje da li je potrebno izvršiti reviziju u prostorijama stranke da bi mogao izraziti mišljenje o tome da li se stranka finansirala u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih stranaka.

Obim pregleda i kontrole finansijskih izvještaja Hrvatske kršćanske demokratske unije Bosne i Hercegovine obuhvata kontrolu i provođenje analitičkih procedura radi utvrđivanja usklađenosti podataka koje je stranka iskazala u finansijskom izvještaju sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, odnosno usklađenosti izvora finansiranja i načina trošenja sredstava.

4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE

Služba za reviziju izvršila je pregled i reviziju finansijskih izvještaja Hrvatske kršćanske demokratske unije Bosne i Hercegovine u periodu od 2007. do 2020. godine, nakon čega su izdati izvještaji o pregledu i izvještaji o reviziji sa nalazima revizije, mišljenjem revizora i preporukama političkoj stranci.

Nakon izvršenog pregleda godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu stranci su date preporuke: da svake godine donosi precizan i jasan program utroška sredstava i da finansijska sredstva osigurana za finansiranje političke stranke koristi isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom i da u svoj godišnji finansijski izvještaj uključi koristi od aktivnosti subjekata koji su na bilo koji način povezani sa političkom strankom ili su pod njenom kontrolom.

Nerealizovane preporuke:

Na osnovu uočenih nedostataka u godišnjem finansijskom izvještaju za 2021. godinu, utvrđeno je da Hrvatska kršćanska demokratska unija Bosne i Hercegovine nije ispoštovala date preporuke.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1 NALAZI

a) Hrvatska kršćanska demokratska unija Bosne i Hercegovine je prekršila odredbe člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

U skladu sa odredbama iz člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, stranka je obavezna sačiniti program utroška sredstava za svaku kalendarsku godinu, te u skladu sa istim sredstva koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom. Program utroška sredstva politička stranka je obavezna dostaviti Centralnoj izbornoj komisiji BiH.

Od Hrvatske kršćanske demokratske unije Bosne i Hercegovine je, obavještenjem broj: 03-07-6-606-1/21 od 15.03.2021. godine za podnošenje godišnjeg finansijskog izvještaja za 2020. godinu, zatraženo da dostavi program utroška sredstava za 2021. godinu.

Politička stranka nije postupila po navedenom zahtjevu, odnosno nije dostavila program utroška sredstava.

Na osnovu navedenog je utvrđeno da je politička stranka troškove, koje je u finansijskom izvještaju prijavila u iznosu od 10.810,14 KM, ostvarila bez programa utroška sredstava, čime je prekršila odredbe člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

b) Politička stranka je prekršila odredbe člana 5. stav (4) i člana 8. stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

- (1) Hrvatska kršćanska demokratska unija Bosne i Hercegovine nije uspostavila evidenciju u poslovnim knjigama, niti je u finansijskom izvještaju prijavila nenovčanu donaciju koju je ostvarila korištenjem poslovnog prostora u Mostaru, površine 59,40 m², bez plaćanja zakupnine. Prostor je političkoj stranci dodijelilo pravno lice TORO d.o.o. Mostar na korištenje bez naknade u periodu od 01.06. do 31.12.2021. godine.

Politička stranka je, u skladu sa odredbama iz člana 5. stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka, bila obavezna u poslovnim knjigama uspostaviti evidenciju o navedenoj donaciji i istu prijaviti u finansijskom izvještaju po tržišnoj vrijednosti.

- (2) Pravno lice TORO d.o.o. Mostar je 2021. godine sa Službom za zajedničke poslove institucija Bosne i Hercegovine zaključilo Ugovor o pružanju usluga klimatizacije i grijanja radnog prostora u objektu institucija Bosne i Hercegovine „ORCA“ u Mostaru broj: 01-50-1-1262/21 od 15.06.2021. godine na iznos od 82.865,20 KM bez PDV, koji je u potpunosti realizovan.

S obzirom da u skladu sa odredbom iz člana 8. stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka privatna preduzeća koja su s organima izvršne vlasti na svim nivoima u Bosni i Hercegovini sklopila ugovor o javnoj nabavci usluga, ugovor o javnoj nabavci roba ili ugovor o javnoj nabavci radova u skladu s propisima o javnim nabavkama u Bosni i Hercegovini ne mogu finansijski pomagati političke stranke ako vrijednost ugovora u jednoj kalendarskoj godini prelazi iznos od 10.000,00 KM, Hrvatska kršćanska demokratska unija Bosne i Hercegovine je korištenjem poslovnog prostora bez plaćanja zakupnine pravnom licu TORO d.o.o. Mostar u periodu od 01.06. do 31.12.2021. godine ostvarila zabranjen prilog.

c) Politička stranka je prekršila odredbe člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) i (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Pregledom finansijskog izvještaja, poslovnih knjiga i finansijske dokumentacije utvrđeno je da Hrvatska kršćanska demokratska unija Bosne i Hercegovine nije uspostavila potpune evidencije o svojim prihodima i rashodima, finansijski izvještaj nije popunila na način kako je Centralna izborna komisija BiH propisala Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka (u daljnjem tekstu: Pravilnik) i izvještaj nije podnijela u zakonom propisanom roku, čime je prekršila odredbe člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) i (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

- (1) Godišnji finansijski izvještaj politička stranka je Centralnoj izornoj komisiji BiH podnijela nakon zakonom propisanog roka. Iako je u skladu sa odredbom iz člana 12. stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka izvještaj bila dužna podnijeti do 31.03.2022. godine, stranka izvještaj podnijela 19.05.2022. godine i to nakon što je Centralna izborna komisija BiH svojim Zaključkom, broj: 03-07-6-1058/22 od 11.05.2022. godine pokrenula postupak utvrđivanja odgovornosti Hrvatske kršćanske demokratske unije Bosne i Hercegovine zbog osnovane sumnje da je prekršila odredbe člana 10. stav (8) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

(2) Politička stranka je finansijski izvještaj popunila na nivou stranke, iako u svojoj organizacionoj strukturi ima niže organizacione dijelove koji su ostvarili prihode i rashode.

- Uvidom u poslovne knjige i izvode sa transakcijskog računa, utvrđeno je da je stranka koristila poslovni prostor u Vitezu i po tom osnovu fizičkom licu Anti Frljiću platila zakupninu u iznosu od 900,00 KM. Pored zakupnine politička stranka je istom licu dala novčanu donaciju u iznosu od 900,00 KM.
- Prihod iz budžeta su, pored Glavnog odbora stranke, ostvarili Općinski odbor u Vitezu i Općinski odbor u Neumu.

Hrvatska kršćanska demokratska unija Bosne i Hercegovine je, u skladu sa odredbama iz člana 5. i člana 7. Pravilnika, bila obavezna da režijsko-administrativne troškove, koje je u izvještaju prijavila u iznosu od 10.810,14 KM, iskaže po organizacionim dijelovima.

(3) U poslovnim knjigama politička stranka nije uspostavila potpune evidencije o svojim prihodima, niti ih je pravilno iskazala u finansijskom izvještaju koji je podnijela Centralnoj izbornoj komisiji BiH.

- Povrat takse za ovjeru za učešće na Lokalnim izborima 2020. godine u iznosu od 500,00 KM, koji je izvršen u skladu sa Odlukom Centralne izborne komisije BiH o povratu uplaćenog iznosa takse za ovjeru, broj: 06-1-07-3-163/21 od 25.02.2021. godine, politička stranka je evidentirala kao prihod iz budžeta entiteta Federacija Bosne i Hercegovine. S obzirom da su političkoj stranci vraćena njena sredstva, te da uplata takse nije pravilno evidentirana u poslovnim knjigama 2020. godine, stranka nije ostvarila prihod iz budžeta, koji je u finansijskom izvještaju prijavila u iznosu od 500,00 KM. Navedeni iznos stranka je trebala evidentirati kao ostali prihod.
- Politička stranka nije evidentirala u poslovnim knjigama, niti je prijavila u finansijskom izvještaju nenovčanu donaciju koju je ostvarila korištenjem poslovnog prostora bez nakade, kao što je navedeno u nalazu pod b). Neprijavlivanjem nenovčane donacije stranka je prekršila odredbe člana 13. i člana 18. Pravilnika.

(4) Politička stranka nije uspostavila potpune evidencije o svojim rashodima, pa u finansijskom izvještaju koji je podnijela Centralnoj izbornoj komisiji BiH nije prijavila dio troškova.

- Stranka nije evidentirala trošak zakupnine poslovnog prostora u Mostaru, koji je koristila u periodu od 01.06. do 31.12.2021. godine. Ugovorom o zakupu koji je Hrvatska kršćanska demokratska unija Bosne i Hercegovine zaključila sa pravnim licem TORO d.o.o. Mostar, pored mjesečne zakupnine ugovoreno je da politička stranka mjesečno, a počev od 01.06.2021. godine, plaća utrošak električne energije u iznosu od 58,50 KM, zajedničke troškove održavanja objekta u iznosu od 21,06 KM, troškove klimatizacije u iznosu od 127,71 KM i zajedničke troškove električne energije u iznosu od 25,00 KM. Navedene troškove, koji su prema odredbama iz ugovora, u periodu od 01.06. do 31.12.2021. godine iznosili 1.625,89 KM politička stranka nije iskazala u poslovnim knjigama i finansijskom izvještaju, niti je iskazala obaveze po tom osnovu.
- Politička stranka je troškove po osnovu ugovora o djelu iskazala u manjem iznosu od ostvarenog. Uvidom u izvode sa transakcijskog računa, utvrđeno je da je politička stranka po ugovoru o djelu isplatila sredstva Ivanki Barić u iznosu od 2.800,00 KM, a porez i doprinose je obračunala i uplatila na iznos od 1.000,00 KM.

U skladu sa poreznim propisima stranka je bila obavezna porez i doprinose obračunati na ukupno isplaćeni iznos od 2.800,00 KM.

d) Politička stranka nije postupila u skladu sa odredbama iz člana 12. stav (2) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Politička stranka je u skladu sa odredbom iz člana 12. stav (2) Zakona o finansiranju političkih stranaka¹ imala obavezu da u godišnji finansijski izvještaj uključi koristi koje je ostvarila od aktivnosti udruženja „Hrvatski narodni sabor Bosne i Hercegovine“, kao njegova članica².

5.2 PREPORUKE

Preporučuje se Hrvatskoj kršćanskoj demokratskoj uniji Bosne i Hercegovine da se pridržava odredaba Zakona o finansiranju političkih stranaka, a posebno na osnovu uočenih nedostataka se preporučuje:

- *da svake godine donosi program utroška sredstava i da finansijska sredstva osigurana za finansiranje političke stranke koristi isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom,*
- *da uspostavi evidenciju o donacijama, bez obzira na koji način ih ostvaruje i prijavljuje ih u finansijskom izvještaju,*
- *da se ne finansira iz zabranjenoh izvora,*
- *da uspostavi pravilne i potpune evidencije o svojim prihodima i rashodima i*
- *da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji BiH popunjava u skladu sa njenim podzakonskim aktima.*

KOMENTAR

Politička stranka je svojim aktom broj: 01-12-1/23 od 12.12.2023. godine dala primjedbe na nalaze revizije navedene u Preliminarnom izvještaju o pregledu godišnjeg finansijskog izvještaja za 2021. godinu. U navedenom aktu predsjednica Hrvatske kršćanske demokratske unije Bosne i Hercegovine navodi da u vrijeme preuzimanja dužnosti, nakon što je preminuo raniji predsjednik stranke, nije bila upoznata sa finansijskom problematikom političke stranke i nije joj bilo ništa poznato oko podnošenja izvještaja, kao ni programa utroška.

Takođe, politička stranka osporava da je koristila poslovni prostor u Mostaru, te navodi da o tome može tražiti pisanu izjavu zakupodavca. S obzirom da stranka nije dostavila izjavu zakupodavca ili bilo koji drugi dokaz da nije koristila poslovni prostor, pomenuti navod nije uticao na nalaz revizije.

Šef Odsjeka za revizijske poslove

Sanja Tošović

Šef Službe za reviziju, revizor

Mr.sc. Hasida Gušić

¹ Politička stranka obavezna je u svom izvještaju uključiti sve koristi ostvarene od aktivnosti subjekata koji su na bilo koji način povezani sa političkim strankama ili su pod njenom kontrolom.

² Hrvatski narodni sabor Bosne i Hercegovine kao udruženje promovise političke stranke i njene članove, učestvuje u kreiranju programa koji su bitni samo političkim strankama, članicama ovog udruženja.